

Mestermű

épület_Két ház, Pesthidegkút I megbízó_Szilkovács Ernő I építészet_dmb műterem kft, Balázs Mihály, Nagy Márton, Török Dávid I statikus tervező_Tada logic mérnöki szolg. Kft, Ambrus Roland I gépész tervező_Corvinterv Kft., Végh Benedek I elektromos tervező_Levek István I kivitelező_Szilkovács Ernő I bruttó alapterület_450 m2 I megvalósulás_2007-2009

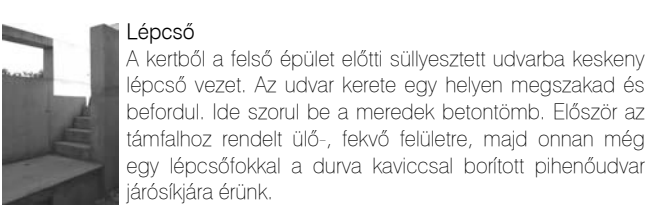
A rejtett rétegek felkutatása során felhalmozott tapasztalatok ugrásra készen várják a továbbbíródás lehetőségét.

A fehér papír előtt ülve, tervezési feladatok kapcsán kerülnek elő. Láthatatlanul költöznek mozdulataimba, vonalaimba, csábítják el, és láncolják magukhoz gondolataimat. Ahogy SigurdLewerentz csónak kapcsán tett fiatal kori felfedezése, sokkal később, teljesen más kontextusban bukkan fel klippani diplomoma boltozataiban, úgy kísértének engem is hosszú éveken keresztül, a gyűjteményeimben felhalmozott élmények. Várják a beépülés lehetőségét. Sokszor építészeti alapállásomhoz nyújtanak támpontot, de van, hogy a részletek születésekor bábáskodnak. A szavakhoz tartozó mozaikok egy nagy kép elemei. A részekből áll össze az egész. Nem rendszertelenül, egymás mellé halmozva, hanem egymásból következőve, egymást erősítve, egy ház részeiként kelnek életre.

A helyszín Budaliget. A Hidegkúti út mentén húzódó „Ófalu” felől emelkedő domboldal. A főútról egykor a hegyre felfutó keskeny, hosszú telkeket az évek során tovább osztották. Az így kialakult két újabb utca, a Bölény, illetve a Tárkony utca között helyezkedik el a Szilkovács család telke. Hossztengelyével a lejtéssel párhuzamosan észak-keleti irányban, a kilátás felé néz. Teljes hosszában (65 m) valamivel több, mint 6 métert lejt. Ennek köszönhető, hogy jó kilátással rendelkezik a szemközi Szarvas- , Kálvária -, Csúcshegyre. Keletről és nyugatról két beépítetlen telek határolja, északról a Tárkony, délről a Bölény utca. Az egykori „nadrágszj” telkek felső határánál húzódó erdősavót ma már csak néhány megtermett fenyő jelöli. A szomszédos telken túl azonban máig érintetlen fenyves található. A tervezési program egy telekre két családi ház kialakítása volt. Ritka, és nehéz feladat egy telekre két családi házat tervezni, ugyanakkor nagy lehetőség megtervezni saját szomszédunkat. Ilyen helyzetben a telepítés döntő fontosságú. A tervezés kezdetétől cél volt, hogy a két épület valamilyen formában kommunikáljon egymással. A két, első ránézésre azonos, de különböző arányú és belső funkcionális szervezésű tömeg egymástól elcsúsztatva, egymásra hangoltságot, párbeszédet mutat. Könnyen leolvasható, hogy bár külsőjükben rokonok, mégsem azonosak.

Tapadás

A kerítéséből beton dobozok nőnek ki. Egyik irányból kukatároló, másik oldalról a kerti szerszámok helye. Se az épületben, se a kertben nem találják ezek a funkciók a helyüket, ezért a kerítéshez tapadtak. Anyaguk, magasságuk a kerítéssel azonos, alig észrevehetők, mégis milyen karakteres elemmé váltak.



Lépcső

A kertből a felső épület előtti süllyesztett udvarba keskeny lépcső vezet. Az udvar kerete egy helyen megszakad és befordul. Ide szorul be a meredek betontömb. Először az támfalhoz rendelt ülő-, fekvő felületre, majd onnan még egy lépcsőfokkal a durva kavicssal borított pihenőudvar járósilkjára érünk.

Rétegzés

Árnyékolók kerültek minden tornácre. A déli tájolású fedett-nyitott terek külső síkja részben, vagy teljes hosszon vastos falécekből szerkesztett lamellákkal védett. Előtte a kert, mögötte a terasz, a terasz mögött a ház. Kint és bent határán a funkcionális réteg játékos vonalakat rajzol a fényben.



Írány

A telek adottságai több fontos irányt felerősítettek. A lejtő és a kilátás észak-kelet felé mozdított, a nap járása és a natalmas három fenyőfa délkelet felé. A nappali egy nagy ablakkal a látvány és testvére felé fordul, a konyha és az étkező a napot választja. Most, hogy megint ott jártam, mindkét irány egyaránt fontosnak látszott.



Kötöttség

A szerkezeti kötöttségek és az alaprajzok szerkesztettsége a homlokzatra is kivetül. A fémburkolatú homlokzaton kialakított garázsbejárat méretrendje szigorúan illeszkedik a korcok kiosztásához. A falazott felületeken egy, illetve három raszter szélességű ablakok váltják egymást.



Mozdulat.

Az alsó épület bejárata a pince szintjén, a kilátás felé fordított, konzolos emeleti szintek alatt bújik meg. A kis kiállás elegendő mozdulat ahhoz, hogy kijelölje a megérkezés helyét. Az ajtó melletti farács mintázata az építkezésen dolgozó jókedvű, és jókezü asztalos ajándéka. Köszönet érte.

Sűrűsödés

A Hidegkúti út mellett valaha hosszan a dombra felfutó nadrágszj telkek voltak. Az út mentén vékony, nyeregtetős épületek, mögöttük hatalmas hosszú, meredek kert. A domboldalon azóta két utat nyitottak. A hosszú kertekből három rövidebb alakult. Ezek egyikére épült a két ház. Szép lassan besűrűsödött az egész domboldal. A néhai hosszú telek irányának állít emléket két hosszúkás, egymás mögül kibúvó épületforma.



Keret

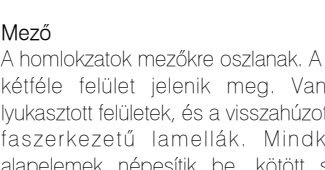
A két ház által kijelölt keretet a határoló utcák felé néző épített kerítés zárja be. A kert előtt húzódó része tömör, az épületek előtt perforált. A monolit beton falszakasz a zöldfelületeket bezárja, az acél, fa szerkezetű felület a megérkezés helyénél felnyílik.



Alakulás

Utolsó látogatásom óta kis íves bemetszés jelent meg a kertben. Terveimen nem szerepelt, a használok adták hozzá a történethez. Nagyon jól megtalálja

helyét az építés által teremtett szigorú világban. A közepén egy lefordított cserép jelzi, hogy valami még alakulóban van...



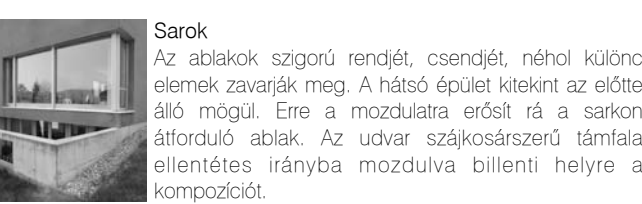
Mező

A homlokzatok mezőkre oszlanak. A külső síkon kétféle felület jelenik meg. Vannak falas, lyukasított felületek, és a visszahúzott síkok előtt faszerkezetű lamellák. Mindkét mezőt

alapelemek népesítik be, kötött szerkesztési logika mentén. Ablakok az egyiket, gyalult pallók a másikat. Az előző léptéket ad a felületeknek, a másik kitölti.

Elvétel

Az alsó épület előtt egy bemetszés készült. A rövidebbik homlokzat lábazati fala támfalként fut tovább. A nagyméretű burkolt felületen állnak az autók, és innen közelíthető meg a bejárat is. Tervezés közben nagyon ágáltam az erőszakos terepalakítás ellen, de már megenyhültem.



Tető

A kedvező tájolás és a kert felé fordított teraszok helyét jelölik ki a túlfutó tetők. Ahol az emelkedő terep és a belső járószint találkozik, fedett-nyitott terek alakulnak ki. Nem a tető kontúrya ugrik, hanem az őt tartó falak síkja. Kinek is köszönhető akkor ez a mozdulat? A tetőnek, vagy a falnak?

Nagy Márton

Budapest, 1979. május 10.

Szakmai önéletrajz

Titkár BME Építészmérnöki Kar Építőművészeti Doktori (DLA) Iskola (vezető: Cságoty Ferenc DLA) 2011 –

dmb építész műterem (Falvai Balázs, Nagy Márton, Török Dávid) 2010 –

Az Építés Fejődéséért Alapítvány"Év Kiemelkedő fiatal építésze" pályázat II. Díj 2008
Tanársegéd BME Építészmérnöki Kar Lakóépülettervezési Tanszék 2007 –
DLA mesterképzés, mester: Roth János 2004 – 2007
Roth és Társai Építészműterem 2002 – 2009
ÉTM Építész Tervező Műhely Bt. (Nagy Márton, Török Dávid) 2004 –

Magyar Építészkamara Diplomadíja 2004

BME Építészmérnöki Kar Diplomadíja 2004

Diploma: Lakóépülettervezési Tanszék 2004

BME Építészmérnöki Kar Tervező Építész Műtermi Képzés 2000 – 2004

TTKK Építészmérnöki Kar Tampere, Finnország 2001 – 2002

IAESTE ösztöndíj Spanyolország 1999

BME Építészmérnöki Kar 1997 – 2004

Középiskola: Budapesti Piarista Gimnázium 1993 – 1997

Részvétel kiállításokon

Építészet és írott gondolat, ad hoc kiállítás az NN Galériában. 2010

NN Galéria RÉT című kiállítás 2009

LAKÓ – IKON kiállítások szervezése 2009 – 2012

„Amikor még én is egyet aludtam karácsonyig”, Magyar Építőművész

Szövetség Kós Károly terem 2009

Kecskemét, Városháza DLA hallgatói kiállítás 2007

Corvin Sétány városmegújító program bemutatója, Budapest Főváros

Önkormányzata Főpolgármesteri Hivatal Díszterem 2005

Mesterek és tanítványok építészeti kiállítás a Nemzeti Galériában 2004

Művészeti egyetemek a Millenáris Kulturális Központban 2003

Országos TDK kiállítás WAM design center 2002

Középülettervezés II. Esztergom, hallgatói kiállítás 1999

Publikációk, recenziók:

Pincenapló - Csontos János, Magyar Nemzet LXIX. évfolyam 348. szám, 2006.

A régi/új Építész Pince - Reischl Gábor, Régi-Új Magyar Építőművészet, 2006/6.

Kiállított kiállítótér, Alaprajz 13. évfolyam pp. 36-39, 2006. november-december

Sztárépítések az MIT kampuson, Alaprajz 13. évfolyam pp. 36-39, 2006. május-június

Finn erdők faszaunái, Fürdőszobák, 2002.



Mestermű

Két ház, Pesthidegkút, Budapest

Témevezető: Roth János DLA

Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem

Építőművészeti Doktori Iskola

2010.06.08.

Rejtett rétegek

“Kutya nehéz úgy hazudni, ha az ember nem ösmeri az igazságot.” (Esterházy Péter: Harmonia caelestis)



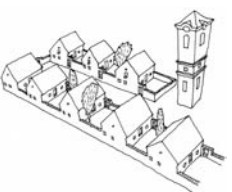
A címben használt rejtett kifejezéssel egy Budai Polgár olvasásakor találkoztam. A Szilágyi Erzsébet fasor egyik jellegzetes épületéről a Trombitás házról írt a szerző. Elsősorban a szó építészettel kapcsolatos jelentése tetszett meg, és már a cikk olvasása közben azon kaptam magam, hogy a házról szóló leírás helyett sokkal inkább a jelentésen gondolkodom. Mi mindenre utalhat a rejtőzködő szó? Már létrehozottra és a létrehozandóra, a spontánra és a “semleges tárgyónákra”, az elődők, mesterek az építés misztikus tevékenységének elfeledett, vagy még halványan élő mozdulataira gondoltam. A titokzatosság és hívogatóság mellett, a rátalálás, a meglepetés, egy igazi érték megelégsének lehetősége is vonzalommal töltött el. Szalai András Janáky István építész írásai kapcsán így fogalmaz: “Az írások az építészet berkeibe indított expedíciók beszámolóí. (...) Az építészet berkeibe kutatóutakat indító író építész nem kitalál, hanem felfedez. Kirándulásainak célja a dolgok erdején áthatolva megpillantani az építészetet meghatározó lényegiségeket, ideákat és elidőzni ezek tisztásain.” Tetszik a hasonlat, mert számomra Janáky kutatóútjai, expedíciói a rejtett megidőzésének egy lehetséges módszerével kecsegtetnek. John Turner szerint az építészet egy “ige”, egy “cselekvés”. Ez a gondolat a Janáky féle expedíciók víziójával kiegészítve körvonalaz egy építész alkotói magatartást, amelyben a kutatásnak éppoly fontos szerep jut, mint a tervezésnek - és mivel mindez egy cselekvés és a két dolog időben semmiképp nem szétválasztható, talán némi fennköltséggel mondhatjuk, hogy ez az építész lét, az építés. Az expedíciók, a kutatás egy tudatosan használható ismeretanyag építését célozzák, a tervezés pedig az építés fizikai aktusát. A kutatás és tervezés szavak helyett az időbeli egymásutániság kiküszöbölése okán mind az irodai, mind az oktatási gyakorlatban jobban szeretem, a “cselekvés” iteratív jellegét hangsúlyozó tapasztalás és továbbírás kifejezéseket használni. Janáky szövegére visszautalva az expedíciók, a felfedezés számomra a tapasztalást jelentik, a lényegiség, az ideák tisztásain való elidőzés a továbbírást. Fontos megjegyezni, hogy mindkét kategória szubjektív, személyes, hiszen cselekvő alanya maga az alkotó építész, az erejét a közösség szolgálatába állító individuum. A közösséggel, a céllal való azonosulást az expedíció iránya jelenti, a felfedezés viszont már az ő személyes szűrőjén keresztül jön létre. Lassan világossá válik előttem, hogy a két szó iránti vonzódás és a jelentésük mélységében való bűvárkodás nem véletlen. Az építészet rejtett rétegeinek megidőzése érdek el a tervezés során. Hallgatóként is a tervezési félvélek első fele lelkesített jobban, a számomra addig ismeretlennel a tervezési helyszínnel, a hellyel, a környezettel való találkozás.

A két fogalom a tapasztalás és a továbbítás elengedhetetlenül fontosak számomra az építészet gyakorlásához. Iteratív jellegük miatt egy állandó körforgás elemeiként tekintek rájuk. Kérdések vezetnek a tapasztalás útjára, amelyek végén ideák fogalmazódnak meg, majd a továbbírás során újabb kételyek és vágyak kerülnek előtérbe, amelyek ismételten a tapasztalás és a továbbírás lebilincselő labirintusába zárnak. Bolyongásaim végcélja a valóság könnyű képei mögötti rejtett tartalmak megragadása. Az angol Sergison és Bates építéspáros ezt a kettősséget a következőképpen fogalmazza meg. “Az építészet egyszerre végcél (“object”) és vizsgálati alany (“subject”), egyszerre testesül meg benne a folytonosság, és a helyek újra értelmezése.” A helyek, és helyzetek újraértelmezése szóhasználatomban a tapasztalás. A folytonosság pedig a továbbírás. A tapasztalás céljából indított kutatóútjaim alkalmával olyan alkotásokat keresek, melyek képesek jelentések hordozására. „Ezeknek az épületeknek nem kell prédikálniuk, az a képességük fontos, hogy sokfajta kigondolt érzelmet foglaljanak magukba.” Dolgozatomban a nem triviális tartalomra és hordozójára

egyaránt a rejtett szót használom. A rejtett tartalmakhoz elvezető út kapuja a látáshoz való visszatalálás. Gyűjtemények segítenek az összetett és alaposágot igénylő folyamat újraélesztésében. A dolgozat második fele ezekből szemezget. Felvetésem szerint a tervezés kezdetén nem a kitalálás a fontos, hanem a felfedezés. Ezt az alkotói magatartást saját elemző és rendszerező módszeremmel mutatom be. A tapasztalatok beépítésének lehetőségét saját terveim, megvalósult épületeim és mestermunkám tanulságain keresztül vizsgálom. Dolgozatom a valóság megismerését, a környezetünkkel való párbeszéd fontosságát felvállaló, személyes építészeti látásmódom leírása. Gondolataim pillanatnyi rögzítése és illusztrálása reményeim szerint megkönnyíti a hallgatóimmal való kommunikációt, és átörökíti a gyűjtéssel élesedő látás örömének érzését.

Hidden layers

“It is as hard as being a dog to make a lie in such a way, if the truth is not known.” (Péter Esterházy: Harmonia caelestis)



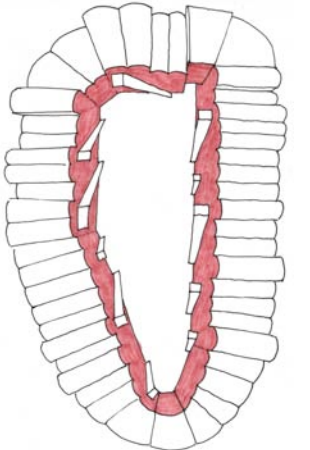
I have met with the “hidden” expression during a Budai Polgár) paper reading. The author wrote about a typical building named ‘Trumpet house’ of the Szilágyi Erzsébet Avenue. At first this word architecture-related meaning was attractive for me, and even during my reading of this article I noticed thinking about the meaning of this word much rather instead of doing so related to the house description. How many things can be referred by the word hidden. I have already thought about created and creating, spontaneous and “neutral object-zone”, and the ancestors, the masters forgotten or yet pale alive movements of the building mysterious activity.

Beside mysterious and inviting I was attracted by discovery, surprise and the possibility of a real treasure experience as well. Szalai András states related to Janáky István contractor writings: “The writings are the expedition reports initiated in the architecture groves. (...) The writer contractor initiating expeditions in the architecture groves does not find out, but discovers. Their outings spirit is to catch sight of the essence and ideas determination the architecture via penetrating the things wood and to spend time on these abstracts clarification” I like the simile, because Janáky expeditions promise to me a possible method of the ‘hidden’ call. According to John Turner the architecture is a “word”, an activity. This idea circles a kind of contractor creatural behaviour with supplementing of a Janáky-like expeditions vision, in which the search has such an important role like the planning – and since all is an activity and these two things can not be divided in time at all, (we) may say with some noble that this sort of architectural existence is the building. Te expeditions, the search aim the factual knowledge building, which can be used with awareness; the planning targets the architecture physical act. Instead of the words “search” and “planning” to eliminate the succession in time, both in the office and in the educational practice I rather like using “the experience” –focusing the activity interative character- and “further-writing” expressions. Referring back to the Janáky text, the expeditions, the discovery mean for me the experience and the essence means with cooperation of the ideas clarifications time spending, the further-writing.It is important to mark, that both categories are subjective, personal, since the agent subject is the creator architecture, the individuality serving their power for the community. The expedition direction means the identification with the community and with the aim, but the discovery develops through its personal filter. It reveals slowly in front of me at it is not an accident to be attracted by these two words and to dive in their meaning depth. I am interested in the calling of the architecture hidden layers during the planning. As being a student I was inspired betterly by the first term of the planning semesters, the meeting the unknown for me such as planning sites, the places and the surroundings.

The two concepts, the experience and the forwarding are important for me essentially to practise the building due to their iterative attribute I am looking at them as an ongoing circulation item. Questions lead us to the experience way, at which’s and ideas are stated, then during the ‘forward writing’ newer mistrusts and desires come to front closing us into the experience and „forward writing” maze repeatedly. My wanderings final-and is to grab the hidden contents behind the reality light pictures. The native English Sergison and Bates building-pair have stated this duality as follows. The architecture is at the same time final and (objects) and subject of examination (subject), the continuity and the reinterpretation of the places are embodied in it simultaneously. The places and the situations are equal with experience in my word-using. And the continuity is the forward writing. At the occasions of my expeditions targeting to gain experiences I am seeking so kinds of constructions which are able to hold messages. “There is no need for these buildings to give a sermon, those abilities of their on are material, that they should comprise a lot kinds of emotions in inside.” In my thesis I use the ‘hidden’ word for both the no trivial contents and its holder as well. The gate of the way leading to the hidden contents is the finding of our way back to the side. To revive the complex procedure needing preciseness the collections help. The thesis second part is giving the eye from them. As for my hypothesis, at the beginning of planning, it is not the out-finding, which is important, but the discovery. I present this creative behaviour by my own analytical and systematic method. I examine the experience incorporation facility via my own plans, my realised buildings and my masterpieces conclusions. My thesis is the description of my personal architectural approach taking the responsibility for reality cognition and for the environment dialogue materiality. My ideas momentary recording and illustration according to my hopes is ease the communication with my students, and transmit the happiness feeling of the sight becoming sharper and sharper by collecting.

Tézisek

Építészként a folytonosság ösvényeit keresem. Két szünet nélkül működő tevékenységem a tapasztalás és a továbbírás. Céloom a kultúra máig megőrzött, átörökíthető génállományának életbenntartására. Tapasztalataim naplói gyűjtemények. Tervezőskor a bennük felhalmozódott lehetőségekből táplálkozom. Mértéktartó továbbírás csak egy tapasztalásunk során előálló szerteágazó kapcsolatrendszer kialakításával lehetséges.

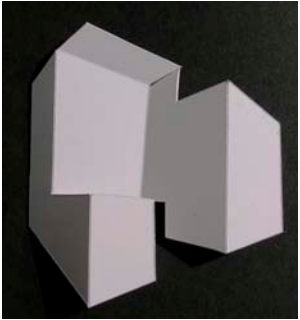


Látás nélkül nincs tapasztalás.

A látás három fázisa az érzékelés, az összevetés és a sűrítés. Az érzékelés az elénk kerülő tárgy, vagy építészeti alkotás érzékszerveinkkel való befogadása. Az összevetés kapcsolatkeresés a korábban befogadottakkal, melynek során a rejtett tartalmak az összehasonlított által rögzülnek. A sűrítés, egy fontossá váló jellegzetesség, képzet kiemelése, amely során az előkép kevesebb lesz, mint a dolog maga, de több, mint annak egy absztrakt ábrázolása.

A képzet előhívása gondosságot igényel.

A sűrítés során a képzet illusztráció formájában tárgyasul. A kiemelés hatékony eszköznének kiválasztása tervezést igényel. Az illusztráció születésének aktuusa segít a megtisztulásban és az elraktározásban. A választott technikával a tartalom egyetlen szóba koncentrálódik. Hatékony használata a szavak és az illusztrációk által válik lehetségessé.



Az összevetés során az állandósult jelenségek adnak támpontot.

Az építészeti alkotások kritikai vizsgálata, az előképek értő használata szükségessé teszi a megfigyelések tudatosítását. Az egyedi helyzetek összevetése a tudatosítás hatékony eszköze. Az korábbi gyűjtések során megszilárdult állandó jelenségek teremtik meg az összehasonlíthatóság alapját. Az egynediségből fakadó eltérés szüli a változatot, ami visszahat a típusra, gazdagítja azt, vagy újat alapít.

Gyűjteményeimben rejtett építészeti rétegeket rögzítek.

Rejtett rétegek keresésekor a triviálistól eltérő tartalmak nyomában járok. Zsibbasztóan kinyilatkoztató épületek helyett csendesebbeket keresek. A talált leletek kalandozásaim állomásaiként jelennek meg, ahol jó elidőzni, majd továbbmenni, és gyakran visszatérni. A tapasztalás célja a mérhetetlen tulajdonságok megragadása. Az építészet rejtett rétegeinek vizsgálata megkönnyíti a mérhető tulajdonságoktól való mentesülést és egy állandó eszköztár megszilárdítását



Továbbíraskor állandó jelenségeket hordozó, egyedi változat létrehozására törekszem.

A tervezést meghatározó lehetőségek az elraktározott típusok némelyikét tetemre hívják. Behelyettesítéskor az adottságok hatására elszenvedett torzulással áll elő az új változat. A behelyettesítés az állandóságot, az adottságoktól elszenvedett torulás az egynediséget oltja a tervbe.